

Szeged az elsők között

Figyelemreméltó, hogy az új európai uniós környezetvédelmi támogatási rendszer, az ISPA első körében Szeged két projekttel is szerepel. Az egyik a városi csatornahálózat és szennyvíztisztító kiépítését, a másik a térségi hulladékgazdálkodás fejlesztését tüzte ki célul.

A Vízügyi Beruházási Kft. és a Szegedi Környezetgazdálkodási Kht. szakemberei az elmúlt években felkészültek az európai csatlakozás követelményrendszerének teljesítésére. Elkészültek a távlati fejlesztési koncepciók, időben megindult műszaki tervezés és a mérnöki munka. Ez tette lehetővé, hogy az ISPA-pályázat keretében a legelső között sikerült olyan műszaki dokumentációkat tenni a Környezetvédelmi Minisztérium asztalára, amelyek felkeltették az uniós szakértőinek érdeklődését és amelyeket az előkészítés szakaszában támogatásra érdemesnek tartott mindkét fél. A fejlesztési koncepció elfogadása után, az elmúlt év második felében mindkét projekt gazdái hatalmas munkát végeztek. Külső szakértők bevonásával megtörtént a pályázatok műszaki tartalmának kidolgozása, részletes pénzügyi elemzések alapján elkészültek a megvalósíthatósági tanulmányok. A szűken értelmezett pénzügyi megvalósíthatóságon túl be kellett mutatni, hogy a célok elérése esetén milyen, esetleg közvetlenül nem mérhető előnyök várhatók.

Társadalmi hasznosság

A társadalmi hasznosságok becsült értékei számszerűen is bizonyítják, hogy a környezetvédelmi beruházások hosszú távon a társadalom egésze számára közvetlen költségmegtakarítást is jelenthetnek. Fontos része a dokumentációnak a környezeti hatásvizsgálat, amely mindkét szegedi projekt esetben egyértelműen bizonyította, hogy a tervezett fejlesztések jelentős mértékben javítják majd a régió környezetminőségét, közvetve megtartó erejét.

A munkát nehezítette, hogy a támogatás odaítélésének szabályrendszere még mindig nem teljes, ezért a pályázatokat többször át kellett dolgozni és több alkalommal ki kellett egészíteni. A végső változatot a Környezetvédelmi Minisztérium által kijelölt szakértők készítették el, és ezt a dokumentációt küldték ki két héttel ezelőtt Brüsszelbe. Az ugyancsak a környezetvédelmi minisztérium által megbízott dán Carbro cég feladata, hogy a magyar projekteket áttekinthesse, és ha szükséges, további változtatásokat hajtson végre annak érdekében, hogy pályázataink kifogástalan tartalommal és formában kerüljenek a döntéshozók asztalára. Ugyancsak ennek a cégnek a feladata az uniós előírássoknak megfelelő nemzetközi tenderdokumentáció elkészítése, amely lehetővé teszi a kivitelezői pályázatok azonnali kiírását a kedvező döntés után. Ez azért fontos, mert a támogatások felhasználását szigorú szabályokhoz kötik, melyek

között a határidők betartása az egyik legfontosabb. A fejlesztéseket még ebben az évben el kell kezdeni, mert a le nem kötött támogatások elvesznek, a következő évre nem vihetők át. Az elbírált projektek megvalósítását még az idén meg kívánják kezdeni; a végrehajtás a következő három-négy év feladata lesz.

Elbírálás júliusban

Az uniós illetékes képviselőjének nyilatkozata szerint a döntés június-július előtt nem várható, kedvezőtlen esetben még későbbre is húzódhat, de az, hogy a magyar projektek műszaki tartalma rendkívül magas színvonalú, megnöveli a gyors elbírálás esélyeit.

Szegeden súlyos környezeti problémát jelent a csatornahálózat teljes kiépítettségének hiánya, és az a tény, hogy szennyvizeinknek csak részleges tisztítása történik. A közelmúltban épült mechanikai szennyvíztisztító bizonyos problémák miatt az elmúlt hónapokban nem üzemelt – ez tovább rontotta a helyzetet. A tervezett ISPA projekt a városi csatornahálózat kiterjesztését és a biológiai szennyvíztisztító és kiépítését tüzte ki célul. A hagyományos biológiai tisztítóegységben az oldott szerves szennyező anyagokat levegőztetést követően mikroorganizmusok fogyasztják el, melynek következtében a szennyezés, magas víztartalmú iszap formájában kiülepedhet. A túlszaporodó algákért és békalecséért felelős eutrofizációt okozó nitrogén és foszfor vegyületek eltávolítását az ezután következő tisztító egységek végzik majd. Fontos feladat továbbá a szennyvíz tisztítása során a szennyvízből eltávolított iszapok viztelenítése és környezetkímélő kezelésének megvalósítása.

Hulladékkezelés európai módon

A másik szegedi projekt a térség harminc településének hulladékgazdálkodási problémáit kívánja megoldani. A hulladékok környezetkímélő elhelyezésének megoldása érdekében a Szeged Sándorfalvi úti regionális hulladéklerakó telep utólagos szigetelését tervezik, amely megakadályozza a jelenlegi és a jövőben lerakásra kerülő hulladékmennyiség talaj- és talajvízszennyezését. A szelektív hulladékgyűjtés hálózatát kiterjesztik a város teljes területére és a régió valamennyi településére. A szerves hulladékok hasznosítására regionális komposztálótelepet, az építési és bontási hulladékok feldolgozására regionális kezelőtelepet kívánnak létrehozni. Fontos része a programnak a hulladékkal szennyezett területek, kistérségi lerakóhelyek környezetvédelmi felülvizsgálata és rekonstrukciója.

E fejlesztések megvalósításával évtizedes lemaradást hozhatunk be Európa fejlettebb térségeihez képest, és a város eleget tehet a csatlakozás környezetvédelmi feladatainak.

Keczer Gabriella

Zöld Zóna

A Délmagyarország környezetvédelmi melléklete

Környezetvédelem a Tömörkényben

„A felnőttekkel van a legnagyobb baj”

Föld napja a gimnáziumban. Békében a környezettel. (Fotó: Nagy László)

Tudják-e, hogy a lótetű csak fiatal korban tud repülni? Bevallom, én nem tudtam. A Tömörkény gimnázium diákjai viszont egy másodperces gondolkodás után megadták a kérdésre a helyes választ. Nem véletlenül. Az iskolában 1991 óta tanítják a természet szeretetét, a környezet védelmét.

Melyik a legveszélyesebb, Magyarországon is termő gomba, mekkora volt a Tisza eddigi legmagasabb vízállása Szegeden, melyek azok a növények, amelyeknek nincs levelük? Ilyen kérdésekre kellett válaszolniuk a gyerekeknek a múlt pénteki, Föld napjával egybekötött Tömörkény-napon, amikor már reggel háromnegyed nyolckor 150 gyerek volt kíváncsi egy Ausztrália környezetvédelmi problémáinak megoldására. A gimnáziumban nem véletlenül ilyen tájékozottak és kíváncsiak a diákok környezetükkel kapcsolatban. Az 1991/92-es tanévtől önálló, fakultatív tárgy a környezetvédelem, az ezt választó 40-50 gyerek

heti két órában

tanulja a természettel, környezettel, ezek védelmével kapcsolatos tudnivalókat. A hagyományos órák mellett rendszeresen járnak terep gyakorlatokra, táborokba, esetenként külföldi tanulmányutakra is. Ezek a nem környezetvédelem tagozatos diákok is gyakran részt vesznek, csakúgy, mint az iskola egészét megmozgató akciónapokon: a takarítási világnapon, a föld vagy a víz ünnepe. Ez a magyarázata annak, hogy a Tömörkény gimnáziumban a gyerekek egy kicsit jobban odafigyelnek a környezetükre, mint máshol. – A célunk nem a szakemberképzés, hanem a szemléletformálás, a környezetudatos-bekötött Tömörkény-napon, amikor már reggel háromnegyed nyolckor 150 gyerek volt kíváncsi egy Ausztrália környezetvédelmi problémáinak megoldására. A gimnáziumban nem véletlenül ilyen tájékozottak és kíváncsiak a diákok környezetükkel kapcsolatban. Az 1991/92-es tanévtől önálló, fakultatív tárgy a környezetvédelem, az ezt választó 40-50 gyerek

lőnböző egyesületekkel, szakmai szervezetekkel (CSEMETE, Körlánc, Madártani Egyesület, természet- és környezetvédő tanárok egyesülete), a Kiskunsági Nemzeti Parkkal, az egyetem és a tanárképző főiskola tanárképzésével, a szakhatóságokkal (Atiköfe, Atívíz) és állandó az együttműködésük a Szegedi Környezetgazdálkodási Kht.-val. Állandóan pályáznak, szerveznek, programokra, versenyekre készülnek – és általában nyernek. Nemrég 40 gyerek egy hetet töltött Németországban, ahol az Európai Unióhoz történő csatlakozással kapcsolatos környezetvédelmi tennivalókról, problémákról hallgattak előadásokat az Európa Házban. Tavaly a város összes középiskolájának szerveztek környezetvédelmi vetélkedőt. Bartáné a sokszorosított teszi annak, mint amennyit egy átlagos középiskolai tanár szokott. – Azt tapasztalom, hogy a hagyományostól eltérő nevelési munka jóval hatékonyabb; terepen, táborban vagy gyakorlati foglalkozáson sokkal hitelesebb az, amit tanítunk, és ezen keresztül a tanár személyisége is. Ebből a

meggyőződésből vállalja az ember ezt a munkát – magyarázza Bartáné. Mint mondja, ha anyagi támogatásra van szükségük, a megkeresett cégek

nem mondanak nemet,

de meglehetősen nagy munka az egyes rendezvényekre így összeszedni a pénzt. Szerencsésebb lenne, ha a környezetvédelmi oktatást felvállaló iskolák valamilyen automatikus, normatív támogatást kaphatnának ehhez a tevékenységhez.

Papp Márton és Perjés Alina harmadikos diákok, a gimnázium környezetvédelmi programjainak „aktivistái”. Mindketten az általános iskolában és családjukban tanulták meg szeretni és félni a természetet, ezért jelentkeztek a környezetvédelmi tagozatra. – Kiskoromban sokat lovagoltam, és ha a kimenetem a természetbe, mindig helyreállt a lelki békém, akármilyen volt is a bajom – mondja Alina. – Én is így vagyok ezzel. Nemrég nagyon összejött a dolgok, fogtam a hátizsákom, és egy napra eltűntem, ki a szabadba – te-

szí hozzá Márton. – A természet viszont csak akkor marad meg olyannak, amilyennek szeretjük, ha vigyázunk a vizekre, a földre, a levegőre, az élővilágra. Ezért fontos a környezetvédelem – mondják. A gyerekek egyetértenek abban, hogy a legnagyobb baj a felnőttekkel van. Nagyon kevesen gondolják úgy, hogy nekik is tenniük kell azért, hogy tiszta és egészséges legyen a környezetünk. Pedig a helyes szemlélet most különösen fontos lenne, hiszen mind a pénzügyi lehetőségek, mind a gondolkodásmód tekintetében nagyon

le vagyunk maradva

az európai közösségtől. Néhány óvodában és általános iskolában már foglalkoznak a környezeti neveléssel, mert szerencsére rájöttek, hogy ezt minél korábban el kell kezdeni. De ahhoz több évre van szükség, hogy a természet szeretete, a környezet védelme a felnőtteknek is fontos legyen. – A József Attila sugárúton lakom, és egy nagyapam minden nap ott sétál az unokáival. Még nem találkozott velük úgy, hogy az a kislány ne dobott volna a járdára valamilyen szemetet, csokipapírt vagy ilyesmit. Pedig van szeméttartó az utcán. Egyszer nem bírtam tovább, szóltam nekik. A válasz persze az volt, hogy mit képelek én, miért szólok bele az ő dolgukba – meséli Alina. – Baktóban pedig, ahol én lakom, egymást érik a szemétkupacok – csatlakozik Márton. – Nemrég voltunk Németországban, ott egészen másképp mennek a dolgok. Mindenütt tisztaság van, és szelektíven gyűjtik a szemetet. A Környezetgazdálkodási Kht. már nálunk is próbálkozik ezzel, de Németországban ez már mindenkinek természetes – mondja.

A gyerekek még elmondják, hogy Bartáné mennyit segít nekik, hogy mennyi élményben, sikerben volt már részükről az ő közreműködésével. – Több ilyen tanárra, meg több ilyen emberre lenne szükség. Akkor nem lenne gond a környezetvédelem – mondják.

Keczer Gabriella

Tiszavirág a vtv-ben

Munkatársunktól

Új magazinnal gazdagodik a Szegedi Városi Televízió műsorkínálata. A mai napon 8 órakor Tiszavirág címmel jelentkezik a vtv környezetvédelmi magazinja, melyet havi rendszerességgel csütörtökönként tekinthetnek meg a nézők. A műsor készítői alkalmanként a környezetvédelem egy-egy önálló témakörét kívánják feldolgozni azzal a céllal, hogy átfogó képet nyújtsanak az adott terület problémáiról, lehetőségeit adva a nézőknek saját véleményük kialakításához. A

műsorban nem csak szegedi problémák és szakemberek szerepelnek majd, térségünk környezetvédelmi helyzetén túl áttekinthetjük az országos jelenségeket és azt a követelményrendszert is, amelynek teljesítése a hosszú távú megoldást jelent majd az ország számára.

A műsor a tájékoztatáson, ismeretterjesztésen túl fel kívánja hívni a nézők figyelmét arra is, hogy holnapjainkban mi hatunk, hogyan járulhatunk hozzá a környezet védelméhez, kellő odafigyeléssel,

esetleg szokásaink kismértékű megváltoztatásával. Az első adás témája talán nem véletlenül a hazai hulladékgazdálkodás, amely az európai követelményrendszerhez képest a legnagyobb lemaradásban van. A műsor nézői megismerkedhetnek a hulladékok környezeti hatásaival és azokkal a korszerű módszerekkel, amelyekkel részben már Szegeden is megkezdődött a hulladékok környezetkárosító hatásainak megelőzése és felszámolása, a felzárkózás a világgal fejlettebb részéhez.

Az áradás előnyei

Kisköre (MTI)

A Tisza-tó lesz a cianid-szennyezést elszívó Tisza ökológiai helyreállítási központja, miután a mesterséges tóba szerencsére nem került nehézfém – jelentette be Gönczy János tiszai-szamosi kormánybiztos Kiskörén. A sok gondot okozó magas vízszint és az erős áradás arra viszont kiválóan alkalmas, hogy a Felső-Tiszán leülepedett nehézfémeket mozgásba hozza és nagyobb területen való eloszlásukat elősegítse. – Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a nehézfém kimo-

sódik a Tiszából, csupán annak koncentrációja csökken – húzta alá a kormánybiztos. Gönczy János elmondta: a Tiszára vonatkozó általános hálógási és haltelepítési tilalom úgy módosul, hogy a Tisza-tóba megkezdődik a halak betelepítése. Elsőként süllőket telepítenek be és az értékes ragadozóhal állományának gyarapítása érdekében a Balatonról egy mobil halkeltető állomást telepítettek Sarud térségébe. Várhatóan száz fészekből hárommillió ivadék kerül a vízbe a jövő hét elején.